

Llibre I, Títol XIV: Qui pot ésser nomenant tutor en testament¹ *Qui dari tutores testamento possunt.*

Pot ser nomenat tutor, no només el pare de família, sinó també el fill de família².
Instituta, 1, 14, pr.³

També pot ser nomenat tutor l'esclau propi, sempre que en el testament se li concedeixi la llibertat. Però cal saber que, encara que sigui nomenat tutor sense manumitir-lo, s'entén que ha rebut tàcitament la llibertat directa⁴, i per tant és vàlidament tutor. Tanmateix no seria tutor si l'haguessin nomenat equivocadament, creient que era lliure. Respecte a l'esclau d'altri, se'l pot nomenar⁵ tutor en testament, però no purament i simple, sinó sota condició "quan sigui lliure"⁶; i altrament si nomenassis així a l'esclau propi, s'hauria fet inútil el nomenament.
Instituta, 1, 14, 1⁷

Nomenat tutor per testament el boig o el menor de vint-i-cinc anys, ho serà quan hagi recobrat el judici o acomplert l'altre els vint-i-cinc anys⁸.
Instituta, 1, 14, 2⁹

Sens dubte es pot sotmetre el nomenament del tutor fins a cert temps o a comptar des de determinat temps¹⁰, o sota una condició, així com nomenar-lo abans de la institució d'hereu¹¹.
Instituta, 1, 14, 3¹²

Però un tutor no podrà ser nomenat per a una cosa o negoci determinat, perquè la tutoria es dóna a la persona i no al negoci o als assumptes¹³.
Instituta, 1, 14, 4¹⁴

---

¹ Digest 26,6 Qui ha de demanar tutors i curadors i on s'han de demanar i Digest 26,2 DE la tutela testamentària.

No es podia nomenar tutor a aquelles persones que no podien ser objecte de disposició testamentària, així quedaven exclosos els estrangers. Digest 26, 2 De la tutela testamentària, 21 (Paule)

²No és una situació pròpia de la tutela testamentària, sinó de la resta, per quan el fill era considerat pare de família respecte els càrrecs i oficis públics.

³ Digest 1, 6 Dels que són amos de sí mateixos, o estan sota la potestat d'altri, 9, pr. (Papinià)

⁴ D'acord amb l'aforisme "qui vol els efectes, en vol les causes". La diferència entre la llibertat directa i fideïcomisària, la primera l'esclau adquiria la llibertat amb l'acceptació de l'herència, i en la segona no l'adquiria fins que l'hagués manumitit.

⁵ Segons Ulpia en Digest 26, 2, 10, 4 per utilitat pública i en benefici dels pupils.

⁶ Instituta 2, 24, 5.

⁷ Digest 26, 2 De la tutela testamentària, 32, 2 (Paule); Digest 26, 2, 22 (Ulpia) i Digest 28, 7 De les institucions d'hereu sota condició, 21 (Cels) i Codi 7, 4, 9.

⁸ Es dóna un tracte de favor a la tutela testamentària respecte el boig i al menor en benefici, tal com s'ha comentat, del criteri del pare; si bé es prohibia la designació d'una persona incerta segons Instituta 2, 20, 27.

⁹ Digest 26, 2 De la tutela testamentària, 32, 2 (Paule) i Digest 26, 1 De les tuteles, 11 (Paule)

¹⁰ Sota termini suspensiu o resolutori, extrem que no era possible per al nomenament d'hereu com veurem a Instituta 2, 14, 19.

¹¹ Antigament eren nuls els llegats, fideïcomisos i les manumissions posades abans de la institució d'hereu que havia de ser al principi del testament; rigor que va ser suavitzat en benefici del nomenament de tutor (Gai 2, 229 i ss.), i Justinià ho va abolir per a totes les institucions.

¹² Gai 2, 231 De l'adquisició de les coses a títol universal: de les herències: dels llegats: dels llegats deixats inútilment: per ser fer abans de la *heredis institutio*; Digest 26, 2, 8, 2 (Ulpia) i Digest 26, 2, 14 (Marcia).

¹³ És la diferència fonamental amb la curadoria que després veurem.

¹⁴ Digest 26, 2 De la tutela testamentària, 12 i 13 (Pomponi).

Si algú hagués nomenat tutors per a les seves filles o fills, s'entén haver-los nomenat també per als pòstums¹⁵, perquè sota la denominació de fills i filles es comprenen els pòstums. Però si hi hagués néts, és precís estendre-els-hi el nomenament de tutors feta als fills? Ha de dir-se que s'entén que ells també han estat nomenats, si el testador digués *liberos* (descendents); doncs ans al contrari, si digués *filios* (fills), no hi seran compresos; perquè d'una manera és designen els fills i d'altra els néts. Però, si el tutor fou nomenat per als pòstums, s'entendrà inclosos en aquesta denominació tant els fills, com la resta de descendents pòstums.

Instituta, 1, 14, 5¹⁶

---

¹⁵ D'acord amb una llei que ho estableix, segons Digest 26, 2, 16.

¹⁶ Gai 1, 147 Dels *sui iuris* que es troben en tutela o curatela: dels que es troben en tutela: de les maneres de diferir la tutela: de la tutela testamentària en relació als *liberi in potestate*; i reproduïx a Ulpia en Digest 26, 2, 5 i 6.